

**”THE LANDSCAPES OF EUROPE
– A PLANNED ECONOMY OR THE CREATION OF CHAOS?”
Scientific Conference, Wrocław, 17-19 September 2009**

A scientific conference on “The Landscapes of Europe – A Planned Economy or the Creation of Chaos?” took place in Wrocław on 17-19 September 2009. The meeting was the outcome of several months of cooperation involving three largest Wrocław academic centres: the University of Wrocław, Wrocław University of Environmental and Life Sciences, and the Wrocław Polytechnic. The joint motto encompassed three landscape conferences: the Forum of Land-

scape Architecture (Wrocław University of Environmental and Life Sciences), “The faces of balance” (Wrocław Polytechnic) and deliberations on the encroaching extinction of the landscape (Wrocław University).

The reason for organising the conference was concern for the landscape – its diversity and quality in the context of negative civilisational, environmental and legal phenomena as well as such accompanying developments as the impoverishment, degradation

and appropriation of the Polish landscape. The participants of the debates stressed the role of suitable pro-landscape education and drew attention to the necessity of a consistent implementation of a cohesive landscape policy. The conference accepted the Wrocław Landscape Charter, at the same time emphasising the role of the active participation of the academic milieus in the decision-making process and in shaping the Polish landscape.

**DRUGIE EUROPEJSKIE FORUM DZIEDZICTWA
„KREATYWNOŚĆ I INNOWACJE: BRAMA DO DZIEDZICTWA”
ORAZ DOROCZNE SPOTKANIE KOORDYNATORÓW EDD
Lublana, 23 września 2009 r.**

Dnia 23 września 2009 r. w Lublinie odbyło się Drugie Europejskie Forum Dziedzictwa „Krea-

tywność i innowacje: brama do dziedzictwa”. W spotkaniu uczestniczyło ok. 100 specjalistów z dzie-

dziny ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego, reprezentujących liczne instytucje odpowiedzialne za ochronę dziedzictwa.

Forum miało charakter dyskusji plenarnych „przy okrągłych stołach”, inspirowanych dwiema sesjami plenarnymi. W ramach pierwszej – „Kreatywność i innowacje w interpretacji dziedzictwa” – przedstawiono cztery studia przypadków:

- Muzeum Historii Polski i organizowane przezeń projekty edukacyjne, gry terenowe, gry multimedialne, festiwal filmów historycznych i wystawy w przestrzeni publicznej – zarekomendowane przez KOBiDZ, przedstawione przez dyrektora muzeum Roberta Kostro;
- Londyńska Tower i Klejnoty Korony Brytyjskiej oraz organizowa-

1. Podczas dyskusji „przy okrągłych stołach” wrzało. Wszystkie fot. A. Chabiera.

1. The “round table” discussions were held in a fervent atmosphere. All photos: A. Chabiera.

- ne w plenerze gry rodzinne;
- klasztor w Cluny – pilotażowy projekt nowego indywidualnego przewodnika, pokazującego *in situ*, na ekranie mobilnym, oryginalny wygląd wnętrza w wizualizacji 3D;
- wizualizacja przestrzenno-czasowa – projekt rekonstrukcji etapów powstawania murów m i e j s k i c h w Koprze, Lublanie i Ptuj za pomocą systemu GIS, starych map i źródeł pisanych.

Dyskusja dotyczyła trzech zagadnień: Jakie są korzyści z rozpowszechniania wśród społeczeństwa wiedzy o dziedzictwie? Dziedzictwo na ulicy – jak można zainteresować dziedzictwem większy krąg odbiorców? Problemy i ryzyko – czego należy unikać?

W ramach drugiej sesji – „Dziedzictwo i obraz” – przedstawiono również cztery studia przypadków:

- „Wybrzeża” – serial dokumentalny BBC o bardzo dużej oglądalności (większej niż „Wielki Brat”), zapoznający widzów z regionem wybrzeża, jego dziedzictwem materialnym i niematerialnym. Program znacząco zwiększył turystyczne zainteresowanie regionem, zatrudnienie w turystyce i związanymi z nią branżami, a w efekcie wpływy do budżetu regionu;
- „Wycieczka do Arles” – gotowy format programu telewizyjnego promującego daną miejscowość, ze znaczącym dofinansowaniem ze środków unijnych. Scenariusz powstaje przy ścisłej współpracy z historykami i specjalistami ds. promocji kultury;
- „Dziedzictwo i Komunikacja – głos Morza Egejskiego” – projekt ochrony zabytków greckich szczególnie narażonych na zniszczenia spowodowane turystyką oraz promocja związanych z tym działań w społeczeństwie;
- strona internetowa jaskini Lascaux z wizualizacją 3D stano-

2. Uczestnicy dorocznego spotkania koordynatorów EDD na wycieczce do Kamnika.
2. Participants of this year's meeting of European Heritage Days on their way to a tour of Kamnik.

wiska niedostępnego dla zwiedzających, z informacjami o badaniach naukowych, chronologii, programie ikonograficznym, otoczeniu itd.

Dyskusja prowadzona była wokół trzech zagadnień: Jak komunikować (upowszechniać) dziedzictwo? Jak mobilizować decydentów, media i publiczność? Jak kreatywnie, ciekawie i poprawnie używać obrazu w komunikowaniu dziedzictwa?

Najważniejsze punkty dyskusji wraz z wnioskami zostały zebrane w całość i podsumowane przez Głównego Sprawozdawcę, oddzielnie po każdej sesji oraz pod koniec Forum, w formie konkluzji i rekomendacji.

Informacje, komentarze, wnioski z dyskusji plenarnych i podsumowanie Forum udostępniane są na stronie www.coe.int

Dnia 24 września odbył się doroczny zjazd krajowych koordynatorów Europejskich Dni Dziedzictwa, na którym omawiano m.in. wyniki Drugiego Europejskiego Forum Dziedzictwa z punktu widzenia organizacji i zawartości merytorycznej wydarzeń związanych z EDD w poszczególnych krajach. Zaproponowano temat przy-

szłorocznego Europejskiego Forum Dziedzictwa: „Dziedzictwo i finanse”. Omówiono także ewentualną zmianę terminu corocznych zjazdów oraz propozycję wspólnego tematu EDD dla wszystkich krajów, który, być może, zacznie obowiązywać od 2012 r. Zaproponowano też rozważenie i ewentualne wprowadzenie wymiany specjalistów pomiędzy krajami/miastami/stanowiskami w trakcie EDD (np. w ramach współpracy miast bliźniaczych) lub wzajemne promowanie działań w ramach EDD. Polska już w 2008 r. wprowadziła taką wymianę informacji z Irlandią Północną. Poruszono sprawę zbliżającej się 20. rocznicy EDD. Rada Europy planuje stworzyć z tej okazji wideoklip złożony ze zdjęć wykonanych podczas EDD we wszystkich uczestniczących w nich krajach. Byłoby to podsumowanie 20-lecia istnienia tej cennej akcji. Reprezentant Słowenii przedstawił ciekawe i zwarte podsumowanie wszystkich dotychczasowych obchodów i rozwoju organizacyjnego EDD, które – w świetle inicjatywy Rady – odebrane zostało jako pewnego rodzaju prototyp przedsięwzięcia.

Na koniec zjazdu przyjęta została propozycja zorganizowania

THE SECOND EUROPEAN HERITAGE FORUM
"HERITAGE, CREATIVITY AND INNOVATION"
AND THE ANNUAL MEETING OF EUROPEAN HERITAGE DAYS COORDINATORS
Ljubljana, 23 September 2009

The Second European Heritage Forum "Heritage, creativity and innovation" was held in Ljubljana on 23 September 2009. About a hundred specialists on the protection and promotion of the cultural heritage, representing numerous institutions responsible for this particular domain, attended the meeting.

The Forum involved "round table" plenary discussions inspired by two sessions: "Innovation and creativity in heritage interpretation" and "Heritage and images". The conclusions and most important points of the discussion were collected and summed up in a General Rapporteur, separately

after each session and at the end of the Forum, in the form of conclusions and recommendations. One of the presentations dealt with the accomplishments of the Polish History Museum outlined by its director, Robert Kostro, recommended by the National Heritage Board of Poland.

Information, commentaries and conclusions from the plenary discussion as well as a summary of the Forum are available on: www.coe.int

An annual convention of European Heritage Days coordinators, who met on 24 September, considered the outcome of the Second European Heritage Forum

from the point of view of the organisation and contents of events associated with European Heritage Days in particular countries. The participants also discussed an eventual change of the term of the annual conventions and a proposal of a joint theme for all countries. Another topic was the twentieth anniversary of European Heritage Days. The representative of Slovenia prepared an interesting and cohesive summary of the heretofore organisational development of European Heritage Days.

The convention also accepted a proposal of meeting next year in Istanbul.

„BETON – WYZWANIA KONSERWACJI”

Międzynarodowe seminarium, Wrocław, 23-24 października 2009 r.

W dniach 23-24 października 2009 r. odbyło się we Wrocławiu międzynarodowe seminarium poświęcone problemom konserwacji modernistycznych budowli betonowych. Zorganizowała je Polska Sekcja DOCOMOMO (International Working Party for Document and Conservation of Buildings, Sites and Neighbourhoods of the Modern Movement). Inicjatorem seminarium była prezes Polskiej Sekcji, dr Jadwiga Urbanik. Szerokiej pomocy udzielił dr Jerzy Ilkosz, dyrektor Muzeum Architektury we Wrocławiu, gdzie odbywały się obrady, oraz dr Hana Červinková, prezes zarządu Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Hala Ludowa.

Spotkanie było 10. z kolei międzynarodowym seminarium sekcji

technologicznej DOCOMOMO. Jest to jedna z czterech sekcji DOCOMOMO (pozostałe sekcje: rejestr, technologia, urbanistyka i krajobraz, edukacja i teoria).

Wprowadzenie do obrad wygłosili Hubert-Jan Henket i Ana Tostões, którzy je potem animowali. Pierwszy cykl wystąpień dotyczył wrocławskiego budownictwa betonowego i Hali Stulecia oraz jej problemów konserwatorskich. Stanowiło to doskonałą okazję do prezentacji zagadnień związanych z rewaloryzacją i zarządzaniem tym obiektem, wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Kolejne wystąpienia poruszały problemy konserwatorskie związane z wybitnymi modernistycznymi budowlami z betonu. Wypowiedzi poświęcone były badaniom, doku-

mentacji i konsolidacji konstrukcji żelbetowej browaru w Dortmundzie, kompleksowi targowemu w Brnie, rewaloryzacji fabryki „Czerwony Sztandar” projektu Ericha Mendelsohna w Petersburgu, konserwacji tokijskich obiektów olimpijskich z lat 60. XX w., trwałości przedwojennej architektury betonowej w Japonii oraz muzeum projektu Le Corbusiera w Japonii.

Tematem ostatniej grupy wystąpień były problemy konserwacji betonu. Omówiono renowację konstrukcji betonowych, a także sposoby renowacji tynkowanego i odsłoniętego betonu w Holandii, adaptację nowych technologii i systemów budowlanych w budownictwie mieszkaniowym w okresie między- i powojennym, zaprezentowano innowacyjne spojrzenie na użycie